

Kikkers omtoveren

Kikkers omtoveren

Wouter de Vries

Schrijver:

Coverontwerp:

ISBN:

Uitgeverij:

© 2023. Wouter de Vries. 2023.

Wouter de Vries

Bas Vervoort & Wouter de Vries

9789403647401

mijnbestseller.nl

www.naturacerca.es

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

VOORWOORD

Een goede vriend tipte me in mijn studententijd om het boek te lezen van Richard Bach: *Jonathan Livingston Zeemeeuw*. Het verhaal was gemakkelijk en opbeurend in een depressieve periode. Ik herkende mezelf in de meeuw in het eerste deel, waar deze zich anders gedroeg en voelde dan de andere meeuwen van de vlucht. Deel twee en drie kwamen op me over als een fantasieverhaal. Met de levenservaringen van de psychose tien jaar later kreeg ik een andere kijk op het leven en begreep ik dat ook het tweede deel een werkelijkheid weerspiegelde. De meeuw was niet de enige die anders tegen het leven aankeek en hij kon zijn levensreis met gelijkdenkenden en genot vervolgen. Geleidelijk begon de diepere betekenis tot me door te dringen. Is deel drie dan ook een reflectie van een werkelijkheid?, vroeg ik me af. Het bevestigende antwoord kwam na een retreat in Zuid-Spanje, toen ik inzag dat de sprongen in de ontwikkeling van de meeuw overeenkwamen met mijn persoonlijke groei in bewustzijn en daarmee mijn persoonlijke evolutie. De volgende vraag rees op: nu ik, net als de meeuw, geleerd heb wat anderen voor onmogelijk houden, is loskomen van tijd en ruimte dan ook zonder psychose te realiseren? Op het moment van schrijven, en dat is meer dan vijf jaar na de eerste woorden van het voorliggende boek, zie ik dat dit kan. Het is een spel geworden waarbij het erom gaat de lol en het vertrouwen erin te hebben en houden.

Dit boek is gebaseerd op situaties die werkelijk zijn voorgevallen. Het publiceren is een jarenlang proces geworden omdat ik zelf allerlei emotionele barrières moest nemen om het verhaal openbaar te maken. Maar ik ben blij dat ik het, in de basis, bij de werkelijkheid (of mijn interpretatie daarvan) heb gehouden, want met de maand leer ik bij over toe-val, synchroniciteit, aantrekkingskracht en de magie van het leven. Er staat veel in het boek waar ik tijdens het schrijven geen verklaring voor had, maar ondertussen wel. Achterin heb ik een lijst opgenomen met data en gebeurtenissen waarmee je zelf kunt verifiëren dat de complexe verbanden tussen gebeurtenissen, naamgevingen en symboliek niet zijn verzonnen. Echt, ook voor mij is deze viervoudige, multidimensionale reis te gecompliceerd om te verzinnen. Met dichterlijke vrijheid heb ik het verhaal hier en daar wat smeüger

gemaakt – zoals het kopje thee met de boertjes in de boerderij – maar de meest onwerkelijk overkomende paragrafen zijn geen fantasie en niet aangekleed.

De namen van de personages in het boek heb ik wel veranderd vanwege de anonimiteit van de betrokkenen. Uitzondering hierop zijn Maria en personen waar enkel naar wordt verwezen maar die geen directe rol in het verhaal spelen (Paulo Coelho, auteur van de Alchemist, Prins Bernhard, Koning Willem-Alexander), historisch relevante personen en naamgevingen.

Ik wens je een heerlijke, wonderbaarlijke reis en dat ook jij bij het herlezen iedere keer nieuwe inzichten herkent uit je eigen leven. Hoe meer overeenkomsten je ontdekt, hoe geloofwaardiger en verbazingwekkender de rest van het verhaal wordt. Voor mij persoonlijk is het zo waardevol om dat soort herkenningen te hebben, want daarmee attendeer ik mezelf erop dat het leven toch echt op een heel andere manier functioneert dan waar ik besef van heb.

Mijn intentie met dit verhaal is om je een illustratie te geven van de ruimere bestaansmogelijkheden die we allemaal hebben. Het gaat voor een deel in tegen de huidige geaccepteerde opvattingen, maar sluit aan bij de stromingen die in opkomst zijn. De woorden van celbioloog Bruce Lipton beaam ik: “We kunnen het paradijs op aarde leven!” Ik hoop dat dit verhaal ook bij jou inspiratie, hoop en vertrouwen oproept, en dat het je mag stimuleren om je eigen leven met volle teugen te leven.

Zoals eerder genoemd, moest ik emotionele barrières doorbreken om tot publicatie te komen. Daarvoor gebruik ik de technieken van Emotional Freedom Technique (EFT) en Matrix Reimprinting die je in het boek tegen zult komen. De (emotionele) barrières noem ik ook wel kikkers, onder andere omdat ze weg glibberen en zich verstoppen. Het omtoveren van kikker naar prins is eigenlijk heel eenvoudig en kort, maar het is vaak een traag en lang proces om bij jezelf de zogenaamde kikker te lokaliseren en vangen. Een grote barrière was voor mij om met de billen bloot te gaan en het toch wel enigszins gestoorde verhaal te delen. Maar ik wilde het, omdat er zoveel mensen zijn die in angst leven zonder te beseffen waar dat vandaan komt, of dat eroverheen te komen is. Ook vond ik het belangrijk om de doorwerking van

traumatische ervaringen te illustreren, en hoe kan dit beter dan met real-life voorbeelden?

Het eerste concept had ik vlot geschreven en was twee keer zo dik. Een schrijfster die ik ontmoette tijdens een vliegreis was zo lief om de eerste versie te bekijken. Het duurde even voordat ik het commentaar dat ik terugkreeg van haar had verwerkt, maar dat was niet vanwege de hoeveelheid die ik te verwerken kreeg. “Nogal psychotisch (-:))”, was haar reactie. Het was ook een warboel, met onafgerond verhaal en onaffe vertellijnen. Een vriend en vriendin durfde ik er eveneens mee te belasten, maar ook dat bracht meer stagnatie dan vooruitgang. Na een jaar pakte ik het weer op en begon ik met inkorten, vereenvoudigen, schrappen, herschrijven en linken. Dat heb ik verschillende keren herhaald tijdens de vele reisdagen. De zo ontstane versie was al meer één verhaal. Maar het stond vervolgens wel twee jaar onaangeroerd in de computer, want met mijn slechte Nederlandse taal kon ik er niet mee naar buiten (als kind wilde ik al de natuur in en niet in de schoolbanken zitten...). De dag na het kijken van de stimulerende film *Finding Joe - The Hero's Journey*, kon ik er niet meer omheen. De tekens waren zo belachelijk duidelijk dat het tijd was voor de vervolgstap in het boek: de regenwulpen van mijn eerst gelezen roman kwamen voorbij, de gitaar uit de film stond naast de afvalcontainer en mijn maatje nodigde me uit voor zwaardvechten, net als de hoofdrolspeler in *The Hero's Journey*. Elf van Chatillon reageerde gelijk positief op mijn verzoek op taalkundige ondersteuning en ze hielp met de eerste correcties. Aansluitend zocht ik een tweede corrector erbij om het nog eens kritisch taalkundig door te nemen. Marnix Izeboud heeft deze taak met veel geduld en toewijding op zich genomen. Ik ben hem daarom bijzonder dankbaar, want zo werd het een boek dat ik met intieme vrienden en familie durfde te delen. Vol spanning wachtte ik vervolgens op de reacties van een goede vriend en mijn vader. Na hun enthousiaste feedback ben ik dankbaar verder gegaan om het boek te publiceren. Een illustratief kaft was de volgende uitdaging. Na verschillende vergeefse pogingen met foto's, kreeg ik van mijn maatje Bas Vervoort een prachtige afbeelding door die hij met AI had gemaakt. Omdat het gevoel en de ervaring van *Matrix Reimprinting* daar perfect mee werden weergegeven, hebben we ook de kikkers eraan toegevoegd. Daarmee is een kaft ontstaan die heel goed past bij dit boek. En nu, ik kan er nog jaren aan bijschaven,

maar het leven gaat verder en er komt ruimte voor andere verhalen en levensreizen.

Ik eindig dit voorwoord met de laatste zin van het boek: “Met twinkelende ogen dankte hij stilletjes zijn ouders voor het geluk dat zij hem hadden geschonken door hem in deze harmonieuze, majestueuze wereld te dragen en ontvangen.”

Wouter de Vries, Venta la Vega (Málaga)

DEEL 1. ZEVEN VORMENDE JAREN

DE OORSPRONG

OPGROEIEND IN DE NATUUR

METAMORFOSE IN DE NATUUR

DEEL 2. VER-DWALEND IN EUROPA

LIEFDE IN DE STAL

NIET MEER OP EIGEN BENEN

GEESTVERRUIMEND OP PAD

VAN HET GRONINGS KASTEEL TOT AAN DE BIESBOSCH

OVER DE GRENZEN VAN COMFORT

VLUCHT NAAR DE UITGESTREKTE MOERASSEN

WONDERLIJKE LAATSTE DAGEN IN NEDERLAND

LEVEND IN DE NOSTALGIE VAN VOORVADEREN

ZUIDELIJKE INVLOEDEN

SPANNENDE REIS NAAR HET ONBEKENDE

LIEFDEVOLLE MENSEN

HOME SWEET HOME

VAN HET PADJE AF

HET EERSTE ONTWAKEN

OP KIKKERJACHT IN HET NOORDEN

LICHT IN DE DUISTERNIS

DEEL 3. MAGISCHE WENDINGEN MET EFT EN

MATRIX REIMPIRINTING

HET TWEDE ONTWAKEN

KIKKERBESTAAN OMTOVEREN IN PRINSELIJK LEVEN

HET PARADIJS OP AARDE

TWIN FLAMES

DEEL 1. ZEVEN VORMENDE JAREN

DE OORSPRONG

Jantiens menstruatie was een paar weken uitgebleven. Ze hadden een tweede kind overlegd, maar niet gerekend op zo'n snelle. In het weekend deden ze een zwangerschapstest. Willem slaakte een vreugdekreet bij het verschijnen van de roze lijn, maar Jantien was bezorgd. Het werd juist rustiger in huis nu de dochter iets ouder was. In de maanden die volgden zweefde en groeide Florian in haar baarmoeder. Tussen het gesuis van het bloed dat door haar lichaam stroomde en hun hartslagen door, hoorde hij geluiden op de achtergrond. Zijn gevoelstoestand en activiteit veranderden in reactie op die van haar. Florian gaf de voorkeur aan de ontspannen staat van zijn moeder wanneer ze van haar dochter genoot of lag te slapen. Na de eerste weeën schatte de vroedvrouw in dat de bevalling na de nacht zou aanvangen. De vliezen braken in de vroege ochtend en Jantien werd wakker in een nat bed. Ze trok Willem aan zijn arm en riep alarmerend: "Bel de dokter en de vroedvrouw!" Florian vond dat hij lang genoeg in de steeds meer beknellende ruimte was geweest. De eerste bewegingen van de weeën waren als een warme massage, maar de persweeën duwden hem naar beneden. "Ik kan pas bevallen als de vroedvrouw er is", zei Jantien paniekerig. Ze blokkeerde de weeën tegen de bewegingen en stromingen van hun lichamen in. Florian werd heen en weer geduwd, botste en kwam niet verder. De sterkste persweeën waren over toen de vroedvrouw arriveerde. De blokkade rondom zijn hoofd werd minder en hij viel moe in slaap. Onder begeleiding van de vroedvrouw begon Jantien met de uitdrijving. De inwendige natuurlijke kracht van de persweeën werd geremd door haar angst om uit te scheuren. Florian werd wakker toen zijn hoofd opnieuw werd ingedeukt. Zijn rode en paarse omgeving veranderde in een koud wit met gele ruimte terwijl zijn hoofd naar buiten gleed. Een donkere schim schuurde over zijn gezicht. Jantien wilde bijkomen van de pijn en het persen, maar de vroedvrouw zei: "Doorpersen, je bent er bijna." Jantien drukte uit alle macht en de vroedvrouw trok het hoofd van Florian voorzichtig naar zich toe. Hij floepte naar buiten. Jantien was opgelucht dat ze de bevalling had tegengehouden totdat de vroedvrouw was gearriveerd en nam het schepseltje in haar armen. Een plasstraal

sproeide over haar buik en bed. “Nee, nee, nee! Pas op!”, riep ze geschrokken, Florian aan de vroedvrouw overhandigend. Een gevoel van onvolledigheid nam de overhand en Florian huilde. Het was alsof een deel van hem er niet meer was. Naarstig snikkend zocht hij iets om aan te sabbelen, zoals hij in de baarmoeder had gedaan in zijn momenten van volledigheid en rust. De vroedvrouw wikkelde Florian in en legde hem op Jantiens buik. Met stotende bewegingen zocht hij tevergeefs naar de zachte en weke baarmoederwand. Op de warme areola opende hij zijn mond om te sabbelen. Bij de volgende stotende hap kwam de tepel in zijn mond en een half uur na zijn geboorte viel Florian met de zoete smaak van de biest in slaap.

De dagen rond de bevalling had zijn zus Adriana bij haar grootouders doorgebracht. Adriana was twee en een half jaar oud en het waren de eerste dagen zonder haar ouders geweest. De eerste nacht had ze huilend doorgebracht, maar daarna werden de dagen en avonden met plezier gevuld. Bij de grootouders dartelden de eerste lammetjes door de wei en zwommen er jonge eendjes op de vijvers. Ze was geen enkel moment met haar gedachten bij de toekomstige baby geweest. Thuisgekomen, was de dikke buik verdwenen en er een baby verschenen. Ze wilde gelijk met het prachtige wezentje spelen, maar Jantien hield haar tegen: “Je mag alleen even kijken en voorzichtig voelen, want je kunt de baby per ongeluk pijn doen.” Adriana zag en voelde de veranderingen in het huis en in de energie van haar moeder. Tot de geboorte was zij het middelpunt van de belangstelling geweest, maar nu leek ze niet meer te bestaan. Willem gaf haar eten, waste haar en bracht haar naar bed, maar mama zag ze bijna niet meer. “Mama slapen, baby borst”, zei ze beteuterd tegen haar vader. Adriana wilde van de borst drinken, maar dat was haar al twee jaar geleden verboden. Ze negeerde haar eten, werkte niet mee met aankleden en sribbelde tegen bij het douchen. Bij het slapen gaan duwde ze het prentenboek weg en scheurde er bladeren uit. Ze deed tegendraads, maar zelfs daarmee wekte ze de aandacht van Jantien niet. Haar moeder was continu in de weer met dat wezentje dat broertje werd genoemd en voor wie iedereen cadeautjes meebracht. Ze ontdekte een trucje om de aandacht van haar moeder te krijgen. Wanneer ze naar het ledikant ging als de baby lag te slapen, sprong Jantien overeind, pakte haar op en bracht haar naar de box. Heel af en toe speelde of bewoog Jantien dan zelfs met een speeltje voor haar. Adriana was blij als vader Willem

in de middag weer thuiskwam en met haar speelde en knuffelde. 's Nachts hoorde ze soms iemand naar de huilende baby gaan, maar zij moest het zelf klaren. De kinderen groeiden en de problemen namen in omvang toe. "Het was rustig in huis totdat Florian kwam", zuchtte Jantien dagelijks. "Hij heeft het huishouden en het gedrag van Adriana veranderd." Toen Florian begon te kruipen en de speeltjes van zijn zus ontdekte, reageerde Adriana verontwaardigd en sleepte haar broertje erbij vandaan. Het gevolg was een huilend broertje en daarna een boze moeder. Adriana vond het niet eerlijk dat zij de negatieve lading kreeg als haar broertje haar spullen pakte. "Florian is makkelijk, maar Adriana eist continu alle aandacht op en valt haar broertje steeds lastig", zei Jantien bezorgd naar Willem. Jantien had haar handen meer dan vol aan de twee, maar toch nestelde er een derde bevruchte eikel in haar baarmoederwand toen Florian twee jaar was.

Zoals tijdens de vorige zwangerschappen kreeg Jantien nesteldrang en ze verhuisden naar de Drentse hoofdstad. Om de verhuizing te vergemakkelijken, brachten ze Florian naar de zus van Jantien in Noordwijk. De drie kinderen in die familie waren iets ouder dan Florian en dolblij met het hummeltje. De peuter leek net een kabouter met zijn stralende rode wangetjes en schitterende pretoogjes. Met een aanstekelijk lachje liet hij zich oppakken en meezeulen. De beide gezinnen brachten de dag door op het strand en in de duinen. 's Avonds viel Florian aangenaam in slaap, maar hij werd 's nachts huilend wakker. Zijn tante kwam hem water brengen en instoppen, maar Florian hilde troosteloos. Overstuur viel hij met schokkende ademhaling in een diepe slaap. De volgende ochtend waren zijn ouders niet meer in het huis. Hij miste hen, maar het was zo spannend en gezellig in dit huishouden dat hij zijn verdriet snel losliet. "Vandaag gaan we met de pony's naar het strand," zei zijn oom opgewekt bij het ontbijt, "want het is bewolkt en dus zijn er weinig badgasten." "Ruik je de stal al?", vroeg zijn oom toen ze de schuur in de duinen naderden. De geur van mest, stro en hooi drong bij Florian binnen. Bij het openen van de deur traptten de pony's hard tegen de staldeuren aan. Florian schrok terug, maar zijn oom stelde hem gerust: "Ze staan te popelen om mee naar buiten te gaan. Met de halsters om lopen ze rustig mee." Op het strand werd Florian door de oom voorop de zwarte pony getild. "Houd je goed vast aan de manen, jongeman", zei de oom tijdens het opstijgen. Ze stapten met het dier over het strand. Florian keek tussen de enorme

oren door naar de horizon. Toen de oom het dier aanspoorde tot draf en galop, liet Florian zich zorgeloos meedragen. Hij golfde mee op het ritme van de bewegingen. Een prettig gevoel van blijdschap en ruimte welde in hem op. Het leek of de pony loskwam van de grond en Florian straalde. Hij liet zich mee zweven zoals in de baarmoeder. Na honderd meter liet de oom het dier weer inhouden. Florian voelde zich opnieuw met het dier bewegen. Hij had zich vol vertrouwen overgegeven aan de natuurlijke gang en beweging van zijn omgeving met de rennende pony. Na een week vol avonturen aan de Noordwijkse kust reed Florian in een klein autootje met zijn familie naar het Noorden. Ze stopten voor net zo'n rijtjeshuis uit de jaren zestig als waar zijn oom en tante in woonden. Aan de woningen was niet te zien in welk deel van Nederland ze waren, omdat de rijtjeshuizen massaal en als paddenstoelen in dorpen en steden waren verschenen. Hectaren hooilanden en akkers waren in een paar jaar omgevormd tot goedkope huurwoningen met speelpleintjes voor de groeiende gemeenschap. Ze parkeerden voor een voortuin met daarachter de karakteristieke muurgrote ramen en voordeur. De deur zwaaide open en Willem kwam met klappende handen en een grote glimlach aangelopen. Hij was blij om weer met zijn zoon samen te zijn. Hij had de verhuizing met de kinderen willen doen, maar Jantien had dat niet zien zitten. "Ik kan niets doen met de kinderen om me heen", had ze gezegd. Willem had water bij de wijn gedaan en een van de twee weken kunnen afdingen. Adriana was bij haar grootouders geweest en Florian bij zijn oom en tante. In de week dat de kinderen uit logeren waren, hadden ze de spullen van Hoogeveen naar Assen verhuisd. Florian liet zich knuffelen en in de lucht gooien: eindelijk was de lange autoreis voorbij. Willem droeg hem op de heup naar de gang. Van bovenaan de trap riep Adriana: "Kom, kom, kom!" Willem stapte met Florian naar de overloop. Adriana stond met uitgestrekte armen in een deuropening. "Kijk, mijn nieuwe kamer!", schreeuwde ze enthousiast en verdween de kamer in. Ze pakte een potlood en blaadje uit een laatje. Ze schoof de stoel naar achteren en nodigde Florian uit om te gaan zitten. Hij pakte het potlood vol trots van tafel en maakte een paar flinke krassen tot over de rand van het papier. Boos nam Adriana het potlood van hem af en duwde hem opzij. Verontwaardigd zette Florian een huilbui op. "Dat mag je niet doen!", bulderde Willem met verheven stem. Adriana wilde haar kamer en spulletjes delen met haar broertje, maar hij moest het wel netjes houden en op haar manier geordend. Ze vond het niet leuk meer dat

haar broertje was teruggekomen. Hij maakte een puinhoop van haar spulletjes en had haar schone tafeltje beklad. De logeerpunt bij haar grootouders was twee dagen geleden afgelopen en ze had zich in het schone huis als een koningin gevoeld. Voor het eerst in jaren was ze twee dagen alleen geweest bij haar ouders, zonder dat haar broertje continu hun aandacht van haar wegnam. Willem was niet één keer boos geworden. Florian was een minuut bij haar en ze kreeg de boze vader over zich heen. Ze kneep Florian in zijn arm en liep huilend naar haar bed. Florian gaf niet om het knijpen, maar wilde het potlood weer terug om groene strepen te trekken. Na de onverwachte week buitenshuis keek hij uit naar hereniging met zijn moeder en naar zijn vertrouwde kamertje met olifantenbehang. Met tranen over zijn wangen liep Florian met Willem over de overloop. Jantien stak haar slaperige gezicht uit een kamer. “Zijn ze gelijk weer aan het ruziën? Lekker gezellig, hoor! Ik sliep en dat is niet fijn wakker worden!”, mopperde ze. Gelukkig zag ze haar zoon met het beteuterde gezicht en ze nam hem met een dikke knuffel in haar armen. Ze was haar slaap snel vergeten. “Ik kan je niet meer optillen met mijn dikke buik”, zei ze liefdevol. Willem en Jantien gaven een rondgang door het huis. Ze hadden zijn slaapkamer in zijn favoriete kleuren geverfd, maar Florian wilde naar huis en vanaf zijn bed naar het olifantenbehang kijken. Die avond legde Jantien hem in zijn vertrouwde bed en Florian had de stille hoop dat hij de volgende ochtend zijn ogen zou openen op zijn bekende kamer. Echter, hij ontwaakte in het vreemde huis en vergat langzaam zijn oude kamertje met olifantenbehang.

In de herfst reisden ze voor de tweede keer naar de oom en tante in Noordwijk aan zee. Florian was blij om weer bij zijn neef en nichten te zijn, maar hield Jantien in het oog. Hij huilde die nacht niet, maar werd een paar keer onrustig wakker. Als baby had hij geleerd dat hij het ‘s nachts alleen moest uitzoeken en dat huilen niet noodzakelijkerwijs een omarming van zijn ouders opleverde. ‘s Morgens waren zijn ouders weer zonder hem vertrokken. Het was niet geheel onverwachts en gelukkig werd hij met zijn familie ook herinnerd aan de prettige periode op het strand en de vrijheid met de pony aan zee. Hij herinnerde zich de week zonder zeurende zus en angstige moeder. Vanwege de koude, gure herfstwind bleven de paarden in de stal, maar bij het ruiken van de stallucht verscheen er een glundering op Florians gezicht. Na een week spelen met zijn neven en nichten reed hij met zijn

oom en tante naar het Noorden van het land. Hij haalde opgelucht adem toen de auto voor hetzelfde huis stopte als de vorige keer. De deur ging open en Willem kwam met klappende handen en een glimlach aangelopen. Hij was blij om weer met zijn zoon samen te zijn. Florian liet zich knuffelen en in de lucht gooien: eindelijk was de lange autoreis voorbij! Willem droeg hem op de heup mee naar binnen. Boven huilde een baby. Met een glimlach op zijn gezicht nam Willem Florian mee naar de slaapkamer. Bij het zien van de kleine Lisa op het bed van Jantien, veranderde Florians uitdrukking. Hij hoorde geen gehuil meer en duwde zich van zijn vader af om losgelaten te worden. Voorzichtig zette Willem hem naast Lisa op het bed. Dol van vreugde kroop Florian direct en in sneltreinvaart naar zijn lieve moeder die hij zo gemist had. Hij zag Lisa niet en wilde zich herenigen met zijn moeder. Tot zijn grote schrik kreeg hij geen warme ontvangst, maar werd hij afgestoten en kreeg schrikwekkende woorden te horen: "Nee, nee, nee! Pas op!" Florian huilde van schrik en van het afstotende gedrag. Eerder kreeg hij dan een troostend warm gebaar van zijn moeder, maar vandaag tilde Willem hem op en troostte hem. Florian was in zijn enthousiasme dwars over de baby heen gekropen. Na de reactie van zijn moeder voelde hij zich afgewezen. Het was net zo'n situatie als na het plassen bij zijn geboorte. Toen hij zijn ogen open deed, zag hij tot zijn verrassing het ontblote bovenlijf van zijn moeder. Er lag een heerlijke borst open en bloot met een sabbelende baby. Florian had die borsten al twee jaar niet meer aangeraakt en de geur van moedermelk drong bij hem naar binnen. Hij had niet gedacht dat de borsten ooit weer melk zouden geven. De natuurlijke reactie van zijn lichaam was om zo snel mogelijk zijn mond naar de borst te brengen, maar Willem hield hem tegen. Jantien straalde van geluk en wilde niets liever dan met hem knuffelen, maar nu Lisa aan de borst lag, moest ze iets langer wachten. Florian zag haar stralen en voelde de liefde en het geluk door zijn lichaam stromen. Net als de geur van de melk, was hij dat gevoel vergeten. Zijn behoefte om zich met zijn moeder te verbinden werd versterkt. "Zo is het wel genoeg voor de kleine. Lisa moet rusten. Als ze zo klaar is met drinken, leg ik haar in het ledikant en kom ik naar beneden", zei Jantien vermoeid. Willem zette zijn huilende zoontje beneden in de box. Een kwartier later stommelde Jantien naar beneden. "Ze zal zo wel in slaap vallen", hoorde Florian haar zeggen. Eindelijk kwam zijn moeder bij hem. Hij probeerde haar blouse open te maken om bij de borst te komen, maar kreeg afkeurend en lachend te horen: "Nee, nee, die zijn

niet voor jou!" Tijdens zijn verblijf bij zijn oom en tante was eerst zijn kamer verdwenen en nu moest hij de melk en liefde op afstand aanschouwen. Willem en Jantien hadden weinig omkijken naar Lisa, want ze hadden ervaring met twee baby's. Ze maakten zich minder zorgen bij een natte luier, en een snotneus was geen reden meer om de huisarts te bellen. Ze putten uit de ervaring dat het allemaal weer goed zou komen. De baby's zouden doorslapen na een paar nachten huilen zonder dat het voor de ouders nodig was om voor elk wisewasje bij het ledikant te staan. Florian zag de moeder die hij de eerste weken van zijn leven had ontmoet. In eerste instantie was hij verheugd met haar herwonnen liefdevolle uitstraling, maar hij had al gauw door dat die bestemd was voor zijn zusje en niet voor hem. Hij zag niet dat haar liefde voor hem niet was veranderd. Op een nacht benaderde hij Lisa om haar te troosten. Jantien kwam erbij en stuurde hem weer naar zijn kamer en bed: "'s Nachts is het tijd om te slapen. Je mag niet bij Lisa haar bed staan of haar aanraken, want dan leert ze nooit om alleen te slapen!" Ze deelden niet hun bed of slaapkamer met de baby's en dachten zo meer nachtrust te krijgen. Dit hielp in de eerste jaren, omdat de kinderen leerden dat huilen niet tot gevolg had dat ze werden geholpen. De slapeloze nachten zouden Willem en Jantien pas later krijgen wanneer de kinderen hun emoties en hun leven niet met hen deelden. Adriana en Florian speelden fijn samen zolang een van de ouders in de buurt was, maar Jantien liet ze zelden zonder toezicht, om ruzie te voorkomen. Ze had dit besloten toen Adriana lomper, agressiever en gemener werd naar haar broertje. Op een dag liep ze naar beneden om een wasmand op te halen. Van beneden aan de trap hoorde ze de kinderen boven vechten. Ze draaide zich om en zag Florian van de trap af rollen. Geschrokken zette ze hem overeind en stormde omhoog. Ze ging door het lint en was woedend op Adriana, omdat ze de grens van acceptabel gedrag had overschreden. Jantien concludeerde dat Florian naar beneden was geduwd. Florian, die zich had bezeerd, was beduusd en hoorde zijn moeder boven tekeer gaan. Adriana kreeg het over haar broek, dat heet: een pak slaag op haar billen, en werd met geweld op haar kamer gezet. Zijn moeder geloofde geen woord van Adriana, die ontkende hem naar beneden te hebben geduwd. Florian stond met zijn mond vol tanden. Hij was zelf het trapgat in gevlogen, maar hij durfde dat niet tegen zijn tierende moeder te zeggen. Florian besefte maar al te goed dat Adriana werd gestraft voor iets dat ze niet had gedaan. Mettertijd voelde hij zich schuldig voor het zware en

moeilijke leven van zijn zus. “Tot jouw geboorte was Adriana heel lief”, hoorde hij regelmatig wanneer ze aan het ruziën waren. Jantien nam het op voor Florian, maar het was in huis niet meer te overzien voor haar.

OPGROEIEND IN DE NATUUR

Jantien en Willem kwamen met de oplossing om de conflicten in huis te beperken door Florian op judo te doen en mee de natuur in te nemen. De weekeinden buitenshuis brachten een wending voor Florian. Hij had de eer om met een van de grootste natuurvorsers en -kenners de natuur in te gaan. Florian werd Willems loyaalste en snelst lerende deelnemer aan de natuurexcursies en -cursussen. Als klein hummeltje had hij aan het eind van de dag vaak meer energie over dan andere deelnemers. Willem gebruikte gebaande wegen en paden om bij de natuurgebieden te komen, maar eenmaal aan de rand koos hij zijn eigen pad. Florian volgde als een trouwe hond. Samen baanden ze paden door de meest afgelegen en ontoegankelijke gebieden. Zelfs in de directe omgeving van Assen struinden ze dagen zonder mensen tegen te komen. Willem vertelde de ontstaansgeschiedenis van de natuurgebieden en ontginningen: “De stad Assen is ontwikkeld op de flank van de Smildigervenen, een voormalig omvangrijk moerasgebied. Tot de grootschalige ontginningen van de laatste eeuwen strekte het zich tientallen kilometers uit. De hoogveenmoerassen bedekten meer dan de helft van de provincie Drenthe met een zompig, altijd nat hoogveenpakket, maar daar zijn alleen het Witterveld en het Fochteloërveen van overgebleven. Het veen heeft aan veel mensen het leven gekost, maar meer overleefden dankzij het veen. Voor veroveraars was het een onneembare natuurlijke barrière om de noordelijke zandgebieden te bereiken. De ontwikkeling van de stad Assen is voor een deel te danken geweest aan de veldslagen in de veengebieden. Honderden ridders van de bisschop van Utrecht waren in de dertiende eeuw naar het Noorden gekomen om een opstand te onderdrukken. Ze werden massaal het veen in geleid en daar in de pan gehakt. Ter compensatie van deze afslachting moesten de edelen grond afstaan voor het ontwikkelen van een klooster in het Noorden. Deze gemeenschap legde de basis van de stad Assen en stichtte het klooster Maria in Campus in het centrum van de stad op de overgang van het hoogveen naar het beekdal van de Drentse Aa.” In de weekeinden

gingen Florian en Willem samen naar het Witterveld, want Willem had vergunning om op dit afgesloten hoogveen vogels en planten te onderzoeken. Ze reden er met de auto in een kwartiertje heen en parkeerden aan de rand van het gebied. Vervolgens deden ze hun laarzen aan, pakten de rugzak met koffie en thee en slopen het gebied in. Het jonge berkenbos op de randzone van het gebied ontnam de uitgestrekte open vlakte van het natuurlijke veengebied aan het zicht van de inwoners van Assen. Er kwam bijna niemand in het gebied, omdat het in gebruik was als militair oefenterrein. In combinatie met de woorden veen en moeras was dat een effectieve en vrijwel onoverkoombare emotionele omheining. Willem en Florian zagen er de laatste oude turfstekers met de korhoenders verdwijnen. De rode hoogveenvegetatie die tot in de vorige eeuw een groot deel van Drenthe prachtige kleuren had geschonken, overleefde op enkele vierkante meters. Tijdens de jaren dat Willem en Florian rondliepen, kwamen de eerste zeven schapen om de vergrassing met begrazing tegen te gaan. Bij mooi weer was er meer geluid en beweging in het gebied, want dan werden er zweefvliegtuigen opgetrokken. Willem ergerde zich aan de geluiden van auto's en het gesuis van de zweefvliegtuigen: "De naar beneden zoemende koorden horen niet thuis in dit stille hoogveen", herhaalde hij. Bovendien waren de zweefvliegers het niet eens met de maatregelen van vernatting om de omstandigheden voor hergroei van het veen te verbeteren. De aanwezigheid van de zweefvliegers beperkte Willem om weg te zwijmelen in de tijden van weleer met een harmonische samenleving tussen de mens en de natuurlijke omgeving. Hij verheerlijkte de tijd waarin de mensen met hun eigen handen de natuur bewerkten en vertelde over zijn ouders die waren geboren in de weelde van de moerassen met bloemen en vogels, zonder geluiden van machines. De industrialisatie en modernisatie had ze gedwongen te verhuizen naar de industrie in de stad. Ze hadden het dynamische, natuurlijke milieu met het gelukkige jeugdige gevoel achtergelaten. Florian hoorde elke keer opnieuw de verhalen over hoe het Witterveld bewaard was gebleven en hoe bijzonder de vegetaties waren: "Dit natuurgebied is bewaard gebleven vanwege de legerkazerne in Assen. Aan de rand van het gebied wordt er met scherp geschoten en geoefend in het belang van de Staat der Nederlanden. Het veenland achter de schietwallen is een bufferzone en daardoor niet ontgonnen zoals de wijdere omgeving." Florian volgde zijn vader over het veen of werd gedragen door de natste delen. Middenin het gebied waren de laatste

natuurlijke veenmeertjes omgeven door zompige delen waar het zachte veenmos onder zijn voeten veerde. Willem maakte foto's of dia's om te gebruiken voor zijn natuurverhalen. Hij wist precies in welke tijd van het jaar en bij welk licht de elementen en evenementen konden worden waargenomen. Ter illustratie van zijn verhaal over het veen als een waterverzadigde plantenmassa trokken ze een zondag het veld in. Ze waren goed voorbereid, met handdoeken en extra warme en droge kleren. Florian had als hummeltje geleerd dat het veen niet gevaarlijk was en de verhalen over de veenlijken die in het zes meter dikke veenpakket bewaard waren gebleven, waren niet beangstigend. Hij kende en vertrouwde het moeras en zijn vader. De dwaallichten had hij nooit gezien, maar hij was wel huiverig voor de onvoorspelbare mensen die zich in het verleden in het veen verborgen en die hele legers met ridders om zeep brachten. Hij stond nerveus op de overgang van de draagbare lichtgroene en rode, dichte veenmoslaag naar het waterverzadigde donkergroene veenmos. Hij bereidde zich voor op het koude water, luisterend naar de melancholische roep van een wulp. Hij nam een sprong, maar tot zijn verbazing zakte hij niet weg. Met moeite kwam hij tot aan zijn middel. De donkere bovenlaag was opgewarmd door de voorjaarszon en zijn voeten hingen in een koude plantenmassa. Half zwemmend en half wadend bereikte hij een waterverzadigd deel waar hij tot aan zijn nek onder het veen kwam. Hij hoefde zich niet vast te houden, want de planten ondersteunden hem. Willem maakte een fotosessie van zijn ogenschijnlijk wegzinkende zoon. "Het gevaar in het moeras zijn de mensen, want spontaan verdrinken in het veen valt niet mee!", concludeerde Florian. Tijdens de tochten op het veen dronk hij zijn thee, ving de kikkers en duwde dode berkenboompjes omver in de vernatte of afgebrande delen. Voor Willem was het een paradijs en land van weelde waar de organismen onder zeer beperkte omstandigheden overleefden. "Als ik doodga, wil ik in het veen bewaard blijven", zei hij regelmatig. De sfeer in het gebied leek ongeschonden, maar Willem attendeerde hem op de vernietigende elementen. Tijdens de oorlogsvoering tegen de Duitse bezetters was er in de Tweede Wereldoorlog een metersbrede tankgracht aangelegd die het water versneld uit het gebied afvoerde. Willem probeerde de waterafvoer met zijn pioniersschap te stoppen. "Door de versnelde waterafvoer verdroogt dit gebied, maar in andere gebieden wordt het daardoor juist veel natter", vertelde Willem. Elke keer was het spannend of de zweefvliegers de dammen weer hadden doorgestoken. Willem kon de

jarenlange strijd niet in zijn eentje winnen. Het moeras was diep en uitgestrekt, je kon er zo in verdwalen en het zat vol met giftige adders, maar Florian stond er nooit bij stil dat hij per ongeluk gebeten zou kunnen worden. Het was een schoolvoorbeeld van een levensgevaarlijk gebied, maar hij leerde ermee om te gaan. Maanden van zijn leven liep hij tussen de gifslangen zonder ook maar één gevaarlijk moment. “De enige gevaarlijke dieren in dit gebied zijn de adders. De wolvenpopulatie in het oosten van Europa groeit, maar is op meer dan duizend kilometer afstand. De beren kunnen Nederland niet bereiken, want in het laagland leven ze op meer dan tweeduizend kilometer afstand en de uitgestrekte intensieve landbouwgebieden vol jagers lijken voor hen onoverkomelijk. Je hoeft dus nooit bang te zijn voor wolven of beren,” zei Willem. “In Drenthe is het risico op het eten van een giftige plant of paddenstoel groter dan een confrontatie met een gevaarlijk zoogdier,” herhaalde Willem menigmaal en vertelde dan: “In Nederland is er maar één wild zoogdier waar ik je voor wil waarschuwen: het wild zwijn.” Ik ken heel veel boswachters en jagers die daardoor zijn aangevallen. Ze kunnen sneller lopen dan een mens en zijn zo sterk dat ze een volwassen man omver gooien. Het is levensgevaarlijk om tussen een moeder en haar biggen te komen, want dan valt de zeug aan met haar slagstanden. Menig boswachter heeft een gebroken arm opgelopen.” Florian was gerustgesteld met het idee dat de wild zwijnen niet in Drenthe voorkwamen, maar daarmee had hij geen gereedschap gekregen om in andere gebieden met een gerust hart tussen de zwijnen, wolven of beren te lopen.

Met de familie wandelden ze in toegankelijker natuurgebieden, zoals het beekdal van de Drentsche Aa aan de andere kant van Assen. Met het gezin wandelden of fietsten ze langs de drogere zandpaden, bossen, graslanden, akkers en heiden. Florians grootouders slaakten diepe zuchten bij het aanschouwen van de bloemrijke hooilanden en de heldere beek. “Dit is de rijkdom die wij als kind hebben achtergelaten toen we verhuisden naar het industriegebied”, zei Florians favoriete dropjes-oma. De kinderen renden vooruit naar de overhangende klimboom en de modderige delen. Voor Willem was er niets mooiers dan samen met zijn kinderen in de natuur te zijn en hij maakte er elke keer een uitdagende tocht van. Hij had uitgerekend hoe lang drijvende stokken erover deden om onder de volgende brug te verschijnen. De uitdaging zat erin om de takken in het water te gooien, door het veld te

rennen om op tijd bij de volgende brug te komen en de stokken te spotten. “Kinderen, dit water komt uit het Witterveld, van de akkers en hooilanden, en stroomt via het Lauwersmeer naar de zee. De stokken die we hier in het water gooien komen in de Waddenzee uit”, vertelde Willem dan. De excursies met Jantien waren minder uitdagend, want ze zag overal gevaren. Ze huiverde wanneer de kinderen in de bomen klommen of vies en nat werden. Daar had ze wel een aanleiding voor, want Adriana had al een keer een gekneusde arm opgelopen bij een val uit een boom in het stadspark. De kleren kwamen ook nooit schoon terug uit het veld en de excursie betekende per definitie een extra was draaien. Voor Willem was dat geen punt, want het belangrijkste was dat de kinderen plezier hadden buiten. Vergeleken met andere natuurgebieden, was het Drentsche Aa-gebied zonder gevaren. Daardoor waren de familie-excursies altijd geslaagd. Bovendien waren er restaurants om de tocht af te ronden met een kop koffie, warme chocolademelk met slagroom, of een ijsje. Tijdens familiefeestjes huurden ze huifkarren met fjordenpaarden. De kinderen zaten voorop om de paarden te begeleiden. Zulke activiteiten met een paard waren voor Florian hoogtepunten. Alleen al de geur van de dieren wekte een blij gevoel in hem op. Willem en Florian struinden dwars door de natte zeggenvelden met dotterbloemen. Ze sprongen over of midden in de slootjes en er ging geen tocht voorbij zonder kletsboten. Florian was bekend met het terrein en schatte in waar zijn voeten ver weg zouden zinken in de modder. Dat weerhield hem er niet van door te lopen om aan de andere kant van een nat hooiland of zompig bos te komen. De bossen op de flanken van het beekdal waren natte elzenbroekbossen waarin water uit de diepe ondergrond naar boven welt. De waterverzadigde modderbodems zonder planten zijn onvoorspelbaar diep wanneer er een roestkleurige waterbodem te zien is of er een soort oliefilmje op het water drijft. Opgegroeid en bekend met dit laagveenmoeras verplaatste Florian zich met gemak door de natste delen in het gebied. Zodoende kwam hij met Willem op de minst toegankelijke delen waar zelfs de opzichters niet kwamen. In het vroege voorjaar vierden de weidevogels het voorjaarsbal op de hooilanden nabij Taarlo en Oudemolen. Tientallen Kieviten duikelden met hun rollende baltsroep door de lucht. De grutto's vlogen achter elkaar aan en tureluurs fladderden lachwekkend op en neer. Het was voor Florian een uitdaging om de watersnippen in de lucht te ontdekken, met hun opvallende wiebelende en zoemende vleugels

wanneer ze zich naar beneden laten vallen. Soms vlogen ze zo hoog dat ze niet te ontdekken waren. Wanneer Florian en Willem bij de baltsende weidevogels waren, verhaalde Willem over hoe het landschap er vroeger zo overal in Nederland langs de beekdalen had uitgezien: “Dat was in de tijd van voor de ruilverkavelingen toen je grootouders jong waren. Het gros van de beekdalen in Nederland zijn op de schop gegaan, de beken rechtgetrokken en de gebieden verdroogd. De modernisatie heeft geleid tot versnelde waterafvoer. Zelfs in het Drentsche Aa-gebied dat ongeschonden lijkt, is de intensieve landbouw op te merken. De waterhuishouding wordt afgestemd op lagere waterstanden in de winter en hogere in de zomer, geheel tegen het natuurlijke systeem in.” Florian begreep niet waarom de mensen al die natuur kapot maakten, in plaats van te sparen. Willem vertelde over de veranderingen in het landschap: “Op de hoger gelegen, zandige oude essen aan de rand van het beekdal zijn eeuwenlang granen verbouwd. De mensen bemestten de akkers met stalmest van het vee dat overdag op de heide graasde en in de potstal overnachtte. De zandgronden met heide in de wijdere omgeving waren honderd jaar geleden verarmd door de duizenden jaren begrazing, de oogst van hout, en de strooisellaag. In de tijd van mijn grootouders werden dorpen in Drenthe en Nederland bedreigd door het stuivende zand van de verwoestijning.” Tijdens het spelen in de restanten van de miniwoestijnen op de flank van het beekdal bij Zeegse en het Balloërveld hoorde Florian over de teloorgang van dit haast Afrikaanse landschap vol schaapherders: “De verwoestijning was gestopt na het verschijnen van de kunstmest aan het eind van de negentiende eeuw, doordat de massa’s heideschape niet meer nodig waren voor de mest. De stuifzanden werden vastgelegd door de verminderde begrazing en de aanplant van dennenbossen. De voedselarme heide werd ontgonnen en omgezet in productieve landbouwgronden. Met de ontginningen, de ruilverkavelingen, mechanisatie en industrialisatie verdween het kleinschalige boerenbedrijf uit Nederland.” Willem verhaalde over de snippers natuur die aan de ontginning waren ontkomen: de natste moerasdelen, de grootschalige open stuifzandgebieden, militaire oefenterreinen en adellijke of koninklijke jachtgronden. “Kampsheide, waar we vaak verstoppertje spelen, is een voorbeeld van een dergelijk gebiedje. Het ligt op loopafstand van Assen aan de overzijde van het beekdal. Een miniatuur-esdorpenlandschap is daar bewaard gebleven bij het gehucht Balloo. Dit is het eerst aangeschafte natuurreserveaat van